

Jupiter, Saturn – expanze a ohraňování

Jupiter a Saturn jsou tzv. kolektivní planety. Ovládají náš vztah k okolí. Jupiter je expanzivní, veselý, chce se s lidmi stýkat, spolupracovat, propojovat, užívat si, poznávat. Saturn nás naopak nabádá, abychom byli opatrní, důstojní, vážní, vše rozmysleli a nezapomínali na své povinnosti a odpovědnost. Jupiter se hned pustí do jakékoliv akce a chce ji co nejvíc prožít a rozšířit, Saturn naopak vždy chce vědět do čeho vstupuje, udělat vše pořádně a ne lítat v oblacích. Jupiter dává nápad a chuť, Saturn přesný tvar. Tyto dvě planety jsou již pomalejší, neboť Jupiter oběhne ekliptiku za dvanáct let, Saturn za dvacet devět let a deset měsíců.

Cykly planet nám ukazují, za jak dlouho planeta oběhne horoskopický kruh a vrátí se znovu na své místo. Tato doba odpovídá tomu, že člověk nasbírá o této energii zkušenosti, zpracuje je, a dá jí první tvar. V dalších cyklech pak znovu tento tvar reviduje nebo rozšiřuje. Každé energii odpovídá jiná doba, které je k jejímu uskutečnění potřeba. Astrologie mnoha národů vycházely právě z cyklů planet. Zjistily, že doba oběhu odpovídá době, po jaké se opakují určité fáze lidského života, které souvisejí s určitou podobou či zaměřením psýché.

Jupiter oběhne horoskopický kruh zhruba za dvanáct let. Jeho průchod znamenání a domy horoskopu symbolizuje náš růst, úspěch a radost. Každých dvanáct let se tedy tato planeta dostane do všech druhů vztahů s ostatními. Každé toto setkání by mělo pozměnit naši představu této energie a navázat s ostatními vztahy obnovený naší proměnou. Kladné transity této planety nám přináší větší chuť věnovat se společenskému životu, zároveň s tím i lehkost a schopnost příjemné komunikace. Krom toho však tyto transity přináší také možnost nových poznatků, nového vztahu k sobě samým, který ukrývá také možnost zaujmout v sobě přijímající postoj vůči mnoha věcem, které nám byly do této doby cizí či jsme je pocítovali jako nepřátelské. S Jupiterskými cykly by měla růst i schopnost sebepoznání a sebevyjádření.

Disonantní transity Jupitera přináší obvykle potíže v komunikaci, pocity nepotřebnosti, nedostatku motivace a smyslu, drobné krize identity, které však také můžeme využít k tomu, abychom kriticky rozebrali a rozmysleli, jak chceme dále pokračovat.

Ve dvanácti letech si obvykle vybíráme svou první nezávislou společnost, začneme tvořit vztahy, které považujeme za svůj vlastní výběr, chceme co nejvíc působit na své okolí jako osobnosti. Poprvé také pocítujeme touhu po bližším propojení a společném díle s ostatními.

Ve dvaceti čtyřech letech hledáme často první začlenění v zaměstnání, chceme něco znamenat, máme už jasnější představu o tom, co bychom chtěli dělat. Za druhý průběh Jupitera zvěrokruhem jsme získali vědomosti, učinili rozhodnutí o tom, co bychom chtěli dělat a nyní hledáme konkrétní uplatnění. V tomto období také často víc uvažujeme o založení rodiny a životním propojení s někým druhým.

Ve třiceti šesti letech dochází k první krizi. Zde se ukazuje, čeho jsme dosáhli za předešlá období a rozhodujeme jak na dosažené navážeme v dalším životě.

Ve čtyřiceti osmi letech už Jupiter směřuje víc do nitra nás samých než k expanzi do okolí. Jupiter zde mívá tendenci přivést nás k tomu, abychom uvažovali o hlubších kořenech nás samých o otázkách po smyslu našeho dění a zrození. V tomto věku už získané zkušenosti chceme začlenit do širších souvislostí.

Jupiter - pocit smysl

Jupiter byl starou astrologií považován za „veliké štěstí“, devátý dům, jemuž vládne, za „dům Boha“. V jeho energii je skutečně ukryto něco, co ze základu podmiňuje náš vztah

ke světu - smysl. V náručí této planety získáváme smysl my sami i naše konání. Kde v horoskopu stojí Jupiter, naše konání nás baví, máme chuť poznávat, dozvídat se, setkávat, komunikovat a rozšiřovat své působení. V těchto oblastech jsme obdařeni také přirozenou, nezávislou sebedůvěrou a tím i schopností pokroku a velkých činů.

Tam, kde nás věci zajímají a baví, mají smysl, nepotřebujeme ani velké výsledky ani jasný cíl, máme-li víru, stačí nám mnohdy cesta. Někteří lidé prožívají tuto energii pouze jako nevědomý ohnivý smysl, chuť do práce, optimismus, radost ze sebe a z propojení s okolím. Jiní se jí snaží reflektovat nejen jako nevědomý optimismus, ale jako náboženskou víru, filosofii, umění či jiné podoby našeho radování se a uvažování, poznávání světa..

V jeho náručí je život darem, milostí, radostí z bytí. Z toho také pramení chuť poznávat, rozšiřovat své vědomosti, cestovat a užívat krásy světa.

Jupiter je spojený se živlem ohně, tedy nevědomou intuitivní silou, smyslem, který si neformulujeme, ale který se projevuje v naší chuti k činu.

Tato planeta je veskrze společenská, chce předávat, komunikovat, spojovat se ke společnému dílu. Pocit vlastního smyslu nám dává chuť spolupracovat, vytvářet, ostatní lidé nám připadají jako ti, kdo přispívají k naší smysluplnosti, chceme se s nimi podělit, prožít radost společně s nimi. Jupiter vede vždy k expanzi, proto je časté, že vede k nadváze a k přílišnému užívání života.

Dáme-li smysl všemu svému konání, brzy se vyčerpá a musí hledat nová a nová dobrodružství, v nichž by se zaskvěl. Obraz tohoto zacyklení nám podává starý mytologický obraz boha Jupitera- vždy lačného svůdníka, nikdy neuspokojeného dobrodruha. I radost má svá omezení a smysl musíme dát vždy jen něčemu. Ve své neomezené podobě nás tato planeta vede do všemožných dobrodružství, pod jejím vedením má smysl sice vše, ale člověk postrádá často schopnost rozlišení, schopnost dát trvanlivý smysl jedné věci. Vše, na čem se náš smysl zachytí, nás žádá, abychom se tomu věnovali a výsledkem je neustálé přebíhání, neschopnost dojít do hloubky, jen touha být neustále na výšinách, užívat a být obdivován.

Tam, kde je Jupiter porušen disonantními aspekty nebo v horoskopu zaujímá postavení, v němž se necítí dobře, zůstává v nás naopak pocit nedostatku smyslu, který se často projevuje depresemi, pocitem, že na vlastní život nemáme dost síly, nenacházíme důvody k tomu, abychom v něm riskovali, snažili se či podnikali. I tato situace nás však může vést nikoliv k tomu, abychom vše vzdali, ale k tomu, abychom tento smysl o to úporněji hledali, ptali se a nakonec nás tato situace může vést k tomu, abychom pochopili mnohé, co ostatním, kteří tuto cestu nemají ztíženou, zůstává skryto.

Jupiterský smysl však není jen nevědomým tušením, ale vede nás i k tomu, abychom ho nazývali a hledali. Proto tam, kde máme v horoskopu Jupitera je ukryta také naše schopnost vytvářet symboly, porozumět jim a chápat širší smysl věcí a událostí. V této oblasti životních zkušeností cítíme, že vyjadřují něco víc, že se za nimi skrývá hlubší smysl, který bychom chtěli objevit a jímž se řídíme. Jupiterská energie si neváží toho, co má, chce jít vždy dál, stoupat, vystřelit šíp vysoko nad sebe jako obraz Střelce.

Jupiter ve Vodnáři (nebo v jedenáctém domě) cítí svůj smysl v širších přátelských kruzích či institucích, které podporují společnou věc. Lidé s touto konstelací obvykle srší nápady, jak skupinu podpořit, čím by se měla skupina zabývat, chtěli by ji neustále rozšiřovat a otevírat světu. Menší díl svých úvah již věnují tomu, jak to udělat, jak se pro celou věc omezit a kde je nutné pro ni vytvořit pevné zázemí. To podle nich přijde samo nebo o tom vůbec neuvažují. Mají vždy mnoho přátel, kteří je cítí jako ohnivý, veselý společníky, často k nim přicházejí pro podporu a napít se z jejich studně neutuchající chuti k činům.

Tito lidé mohou být velmi tvůrčí v oblasti věd, které se zabývají něčím opravdu novým, mají schopnost stát se vynálezci nebo šťastnými nositeli nových významů. Jejich chuť objevovat je spjatá s novým, které přichází a ruší staré pořádky. Zároveň však těmto lidem hrozí, že se zhlédnou ve své podobě králů revolty, že budou stále jen nově a nově poznávat chyby fungujících systémů, ale svou energii vyčerpávají v těchto planých úvahách. Tyto lidi najdeme tam, kde se rodí něco nového a v tomto směru mohou být skutečným pokladem, neboť srší optimismem i tam, kde ostatní už dávno ztratili víru. Ve znamení Lva (protichůdné znamení Vodnáře) Jupiter také disponuje horoucím smyslem, nápady a chutí objevovat nové a nové, tyto vlastnosti jsou však zaměřeny víc na vyjádření sebe sama (mnohdy i na úkor okolí). Takový člověk je vždy přesvědčený, že o sobě ještě dost neřekl, nezpracoval své vnitřní poklady a všichni na jeho nové podoby čekají. Musí tvořit, neboť tím pocítuje a nalézá smysl sebe sama. A jeho tvorba bývá opravdu jiskřivá, plná nápadů a hlubokého vhledu. Jeho optimismus jej žene k novým a novým hledáním a propojením. Tito lidé bývají velmi oblíbení nejen jako veselí, milí společníci ale i jako duše různých kolektivů. Někdy však v těchto lidech zvítězí jejich potřeba být obdivováni a neustále znovu a znovu ujišťování o vlastní skvělosti, že se stanou spíš chvástaly. I v tomto případě však dovedou být zábavní a nikdy se v sobě zcela neztratí.

Jelikož Lev má v oblibě také hry a milostná dobrodružství i v tomto směru tito lidé překypují energií, často však nikoliv stálostí.

Potíže nastanou tam, kde život na nich požaduje stálost a omezení. Jsou vždy ochotni se svářet, pocítovat požadavky ostatních i světa jako omezení a nespravedlivé uzurpování. Pokud však Jupiter není špatně aspektován i tyto vlastnosti brzy naleznou rozumnou formu, neboť doménou Jupitera je také spravedlnost.

Jednou z hlavních úloh boha Jupitera jako vládce Olympu bylo též rozsuzování a prosazování spravedlnosti mezi hašteřícími se bohy. I smysl pro spravedlnost je v našem horoskopu ukrytý pod symbolem Jupitera. Věčně se hašteřící pudy, z nichž každý chce jen své prosazení a ukojení, mohou být zklidněny a nasměrovány ke společnému cíli jedině tím, že dáme svému životu smysl a konkrétní cíl, který je doménou dalšího archetypu - omezujícího boha času Saturna.

Saturn - pán osudů

Saturn je planeta, která byla v různých pojetích astrologie považována střídavě za d'ábla i boha, pokušení i osvobození, temnou hrozbu i vrchol našeho snažení. Jeho tématem je skutečně rozpor, protikladnost, rozdvojení. Jako původce rozdvojení je však zároveň cestou k jeho spojení, možností sebepoznání a nalezení vědomého vztahu k našim vlastním hlubinám a k našemu úkolu.

Saturn, vládce Kozorožce a desátého domu horoskopu, předchází setkání s tzv. transsaturnskými planetami, obsahy kolektivního nevědomí. Osho v knize "Cesta bílého oblaku" říká, že člověk musí plně rozvinout své ego, aby se pak měl čeho zbavovat a co položit na obětní oltář věčnosti. Stejnou pravdu sdělují některá východní náboženství, u nichž cestě k osvobození vždy předchází plné odžití karmy, tedy osudu jedince.

Vědomá osobnost člověka - prožitek, uvědomování a naplňování pocitu „Já“ - roste z rozporu. Teprve tehdy, když zakusíme rozpor v sobě samých, různorodé směřování našich pudů, vyvstává v nás potřeba tyto rozpory nějak spojit, zacílit, kontrolovat. Tato informace k nám obvykle prvně přichází v dětství v podobě výchovy.

Dítě chce vyhovět požadavkům svých rodičů - věří jim, miluje je, v útlém věku jsou jeho jedinou záštitou a příkladem, jak přežít v neznámém, svou nepochopitelností ohrožujícím světě. Zároveň však jeho vnitřní tendence směřují jinam - požadované je často v rozporu s tím, co by malý člověk zrovna chtěl, měl chuť atd. Tímto způsobem se

setkáváme s prvním rozporem v sobě samých - vyhovět nebo jít svou cestou? Dítě zcela samozřejmě volí vyhovět a v této volbě je obsažena nejen láska, ale i tušení, že samo ve světě nepřežije.

Tento první popud tedy zdánlivě přichází zvenku a směřuje k vytvoření bezpečných vztahů s okolím, k uspokojení požadavků života, které jsou mnohdy v rozporu s našimi instinkty, k udržení naší pozice a vytvoření pevné, vědomé, sebe ovládající a kontrolující osobnosti. Kdybychom však v sobě neměli tendenci tento archetyp naplnit, nikdy bychom na tyto vnější požadavky nepřistoupili. Saturn symbolizuje tu instanci v nás, která nás k tomuto podrobení vede, která směřuje k cíli a na které je postaveno naše vědomé já.

Aby mohlo vědomé Já udržet svou pozici v psychice člověka, musí být vytrvalým bojovníkem, trvajícím na svém, sebevědomým vůdcem sebe sama, který stejně jako zvládá své vnitřní rozpory, je schopen se uhájit i před vnějšími vlivy. Musí mít pocit sebehodnoty a sebejistoty a ty získává zpočátku uplatněním ve společnosti a dodržováním norem.

Tam, kde máme v horoskopu planetu Saturn se skrývá náš střet se sebou samými pro lepší fungování ve světě i střet se světem pro udržení své jedinečnosti vymezením sebe sama. To se v dětství projevuje spíše střetem se sebou pro vyhovění požadavkům řádu, mravnosti a zrání vycházejícím od rodičů a vychovatelů. V této době se také začíná tvořit naše vlastní svědomí, srovnávání sebe sama s ideálem, který je zpočátku tvořen požadavky vnějšími.

Čínská Kniha proměn ilustruje tuto energii 60. hexagramem Chie **Omezení**, v jehož výroku se praví :

Omezení nese úspěch.

Hořká omezení však nesmějí trvat příliš dlouho.

Tak šlechtný člověk si uvědomuje míru a rozpráví o mravném jednání.

Komentář hexagramu připodobňuje tyto situace ke kloubům článku bambusu, které rozčlení dlouhý stonek a vytvoří v něm pevnější části, díky nimž rostlina může růst a udržet se zpříma. K tomu dodává, že i omezení je třeba omezit, neboť přílišná přísnost jen vyzývá ke vzpouře a *člověk získá svobodného ducha jedině tím, že si vymezí svá vlastní omezení a uvědomí svůj cíl*. Nejde tu tedy o povinnost, ale spíše o to, aby i omezení směřující k výkonu byla vždy v souhlasu s přirozeností člověka a nezvrhla se v potlačování, v nichž si jedinec jen dokazuje svou „dokonalost“ vzhledem k přijatému ideálu, ale stává se jednostranným a na této dokonalosti závislým.

Tam, kde máme v horoskopu Saturna se tedy skrývá ideál, s nímž se poměřujeme. Čas od času, s postupujícími zkušenostmi a věkem, je ale třeba občas změnit a prověřit i tento ideál. Při disonantních transitech Saturna na náš život požaduje, abychom podrobili pochybnostem a srovnali se současností také tuto instanci, abychom pochopili přicházející novou dobu a přizpůsobili se jejím požadavkům podle toho, jak ji my osobně pochopíme. Aniž si to však často uvědomujeme, tento ideál prožíváme i v dospělém věku jako ujištění o světě, pocit bezpečí a neměnné pořádky. Proto tyto události vnímáme velice úzkostlivě jako zhroucení dosavadních hodnot a ohrožení nás samých.

Tam, kde máme v horoskopu Saturna tedy potkáváme své překážky, krize a pochybnosti, které nás, mnohdy i nepřátelským nátlakem nutí, abychom si vypěstovaly sebevědomou, pevnou osobnost. Saturnské superego má vždy sklon k přísnému hodnocení, soudu i k obavám, které se pod přísným pohledem rodí. Můžeme jej tedy potkat v podobě sebejistého soudce i nejistého obžalovaného, který se tomuto soudci v sobě neustále brání a vysvětluje. U lidí, u nichž je tato instance navenek patrná v podobě soudce (tedy vyznačují se moralizujícími nebo jinak přísně hodnotícími

pohledem na sebe i na své okolí), většinou po dlouhém hledání nalézáme i vnitřního obžalovaného, který se chvěje, že bude přistižen při hříšném činu, jímž je často jen prosté lidství člověka. Z těch, kteří jej navenek prožívají jako obžalovaní na nás obvykle po určité době vyhlédne onen přísný kontrolor, kterému jakoby se tito lidé neustále bázně zodpovídali.

Neštěstím tohoto archetypu bývá právě ona vytrvalost a neměnnost, kterou ego potřebuje k tomu, aby se vynořilo z nevědomí, udrželo a utvářelo svou pozici. Svět a čas se mění, člověk také a s jinými požadavky života by se měla měnit a rozšiřovat i jeho představa o sobě samém. Saturnská část osobnosti se však každé proměně brání.

Vědomí, ze všech stran obklopené nevědomím, je vždy nejisté a ostražitě. Má tendenci potlačit vše nové a „nenechat se rušit“. Proto zřejmě musí být změny orientace vědomí vždy provázeny krizemi, které si změnu vynutí.

Vědomí disponuje obrovskou silou, kterou odebírá světu instinktů. Díky této síle má možnost přicházející vždy znovu potlačit či odehnat (a bude se o to snažit ať už formou přímého boje či intrikánstvím v podobě banalizace a diskreditace nového). Takovým jednáním se však osobnost udržuje v omezeném stavu, který už často neodpovídá věku nebo životní situaci jedince. V takovém případě se člověk stává strnulým, závislým na své moci ve světě, despotickým, chladným a sobeckým. Většinou ani sám sobě nepřipouští, že někde v něm se shromažďují pochybnosti, ale nevědomě na tyto pochybnosti silně reaguje. Stává se z něj pak jedinec, který musí za každou cenu prosazovat svůj názor, neboť nesouhlas okolí v něm vyvolává vlastní pochyby a s tím obavu z rozpadu.

Negativními rysy Saturna tedy jsou strnulost, jednostranná orientace na vnější svět, potřeba moci, dusivé moralizování a pod předstíraným sebevědomím skrývaná úzkost. Jelikož působení této planety prochází během našeho života podstatnými změnami a Saturn bývá označován pánem našeho osudu, ukážeme si nyní cyklus jeho průchodu horoskopem a zastavíme se v bodech, kde vytváří nesouhlasné aspekty se sebou samým – tedy žádá si proměnu sebe sama.

Cykly Saturna

V prvních letech života se saturnská část osobnosti tvoří mezi dítětem a jeho rodiči tak, jak jsme o tom hovořili v předešlé kapitole.

V sedmi letech, kdy Saturn přichází do kvadratury se sebou samým, dochází k prvnímu osvobození od úplné závislosti na požadavcích vnějších a ego malého člověka začíná hledat svou cestu. Tento pohyb v psyché bývá často provázen také otázkou po smrti a smrtelnosti člověka, zájmem o širší souvislosti světa, snahou rozšířit své rozlišovací možnosti o další informace, z nichž by si dítě vytvářelo vlastní pojetí svědomí a řádu. Ne náhodou do tohoto období mnoho společností situovalo také nástup dětí do školy. Malý člověk prožívá své první setkání s odpovědností, pojetí společenských norem se mění, přicházejí i nové autority.

Kolem čtrnáctého roku života se Saturn dostává do aspektu opozice (180°) se svým postavením v horoskopu zrození. V tomto období dochází obvykle ke střetům mezi rodiči a dětmi, dítě chce prosazovat svůj názor proti názoru vychovatelů. Tento konflikt je také obrazem konfliktu vnitřního - mladý člověk opouští slepou víru v již vytvořené pravdy a směřuje k nalezení vlastního postoje a odpovědnosti za něj. V tomto věku mladý člověk poprvé tuší svou budoucí odpovědnost, s ní ale také samotu, v níž před touto odpovědností stojí (často znásobenou hluchou odmítavostí rodičů, na které toto období klade často první požadavek, aby se svého ega, přesvědčení o sobě a své pravdě, své pozice vševědoucích a všemocných, začali vzdávat). Proto mladí lidé v tomto

období života obzvlášť silně potřebují vztahy se svými vrstevníky – zpochybnit názorový svět rodičů a vydat se vlastní cestou by nezvládl v samotě ani člověk dospělý. Po dalších sedmi letech, po jedenadvacátém roce života, Saturn dospěje do další kvadratury se sebou samým. Dřív byl tento věk pokládán za hranici dospělosti a člověk v něm obvykle vstupuje do období skutečné odpovědnosti za sebe sama.

Z nashromážděných zkušeností je již vystavena instance, která srovnáváním s vytvořeným ideálem, kontroluje a ovládá vnitřní i vnější svět. Člověk chce být viděn a chce vidět sám sebe jako představitele svého ideálu. Tam, kde se svým jednáním nebo vnitřním cítěním od něj odchyluje, používá sílu potlačujících mechanismů k tomu, aby svůj ideální obraz udržel. V tomto věku je rodičí se dospělý obvykle plný plánů co chce vykonat, má představu o tom, v jaké oblasti chce dosáhnout největších výkonů a je hodně orientován na budoucnost. Opouští své rodiče a vydává se na samostatnou cestu. Posledních sedm let prvního Saturnského cyklu, do zhruba třiceti let věku, je naplněno snahou dosáhnout tohoto ideálu, co nejlepší pozice ve společnosti a člověk obvykle přibírá do svého života první závazky - chce svou odpovědnost naplnit.

Saturn nám vždy připravuje spíše nepříjemné zkušenosti, zklamání či konflikty, skrz které rosteme, zocelujeme se a vytváříme svou osobnost. Během prvního cyklu jeho běhu jsme schopni tato zklamání obvykle nést, bráníme se proti vnějším nepříznivým vlivům a rychle se smiřujeme s přicházejícími třeba i nepříjemnými zážitky, jsme pružní a ochotní ke změně - ego ještě není dotvořeno a nemá tak silnou tendenci k rigidním postojům.

Když Saturn dojde zpět na své postavení v horoskopu zrození, kolem třicátého roku, bývá člověk obvykle konfrontován s rozparem, který je v energii této planety skrytý. Se začátkem nového třicetiletého cyklu by mělo dojít k první revizi našich postojů a ideálů. Vzhledem k tomu, že k této revizi patří nejprve její zpochybnění, začíná obvykle déletrvající období krizí, nejistot a nepříjemných zážitků, které nás k tomuto zpochybnění nutí.

Život překročil svou třetinu a síla, do té doby věnovaná načerpávání zkušeností, na nás poprvé požaduje, abychom tyto zkušenosti zhodnotili, prozkoumali a projevíli svůj skutečně nezávislý názor a smysl pro odpovědnost. Nastolí tedy situaci, která vyžaduje sebezapření a pochybnost o vystavěném ideálu.

V této chvíli se ukazuje, že odpovědnost se nevztahuje jen k nám samým a k našemu co nejlepšímu výkonu, ale že jsme odpovědní také něčemu většímu, co na nás může požadovat něco, co jsme do té doby spíš odsuzovali nebo od sebe odháněli. Tam, kde jsme doposud vystačili s často povrchními, naučenými, většinou obecně uznávanými morálními hodnotami, jsme postaveni před situaci, která vyžaduje, abychom se obrátili dovnitř a pátrali po svém vlastním postoji.

Tento „nečekaný“ obrat vyplývá z toho, že tvorba našeho vědomí a jeho ideálu vychází z nás samých. Náš vědomý kontrolor je vždy nejvíc zaměřen proti tomu, co je v nás nejkonfliktnější (a tím také nejsilnější), co jej nejvíc ohrožuje zevnitř nás samých. Tam, kde usměřujeme či vyhýbáme se jiným, často na nich spatřujeme to, co bychom rádi vyloučili v sobě, co nevědomě pocítujeme jako ohrožení naší „dokonalé formy“, našeho vybudovaného „Já“. Pod tímto vybudovaným svatostánkem se léta vrší potlačené obsahy a vytváří tzv. stínovou osobnost. Tato osobnost není vytvořena jen z našich nižších či zavržených pudů, ale ze všeho, co jsme vyloučili při své honbě za co nejdokonalejší podobou nás samých. Vědomí a ego vždy zachází s tím, co je pro něj „nejlepší“ a v osobním nevědomí se kumulují ty vlastnosti, které jsme vyloučili z hlediska nepřijatelnosti, rušivosti či náročnosti. Považujeme-li za naši velikou schopnost společenskost a obrácení k vnějšímu světu, chybí nám samota a introverze a v našem

nevědomí se bude shromažďovat touha po těchto vlastnostech, závist i strach. Jsme-li ochotní, poddajní a obětaví, ve vytvořeném komplexu se bude shromažďovat naše touha po prosazení a po službě jiných lidí pro nás. Tyto odsunuté vlastnosti v nás nakonec vytvoří alternativního jedince, který žádá svá práva.

Kolem třicátého roku obvykle potkáme něco, co přivede do našeho vědomí celý konflikt a tento druhý jedinec se začne hlásit s větší intenzitou. Ať už se neodbytně hlásí uvnitř nás, anebo se jeho požadavky začnou prosazovat z našeho okolí, žádá nás, abychom se s ním vypořádali a začali tohoto němého průvodce naší životní pouti vědomě formovat a užívat.

Tímto obdobím a jeho projitím také vstupujeme do nového cyklu života, který, dopadne-li vše dobře, vede jedince k poznání sebe sama, k postupnému osvobození se od přejetých podob a názorů a ke snaze po poznání, propojení a vyjádření své celistvosti.

Tehdy již jedinec spěje k tomu, že ve svém konání nepodléhá tolik okolí, ale zároveň s tím, jak rozpoznává své specifické vlastnosti a názory, se víc upíná k něčemu, co jeho původní představy překračuje a co nalézá v sobě samém. Toto období je naplněno úžasem z neznámých hlubin osobnosti, uvědomováním si plochosti předchozího (které občas vede ke zbytečně resolutnímu odmítání minulosti) a posléze k tušení, že plochost předešlá může být i plochostí dnešní - k pokoře před neznámým a zpochybnění vlastní všemocnosti.

Po druhém projití Saturna místem natálního horoskopu, tedy zhruba v šedesáti letech, začíná třetí cyklus života - postupná příprava na smrt, kdy člověk již opouští své místo ve světě, přenechává je jiným, což dělá zároveň s tím, jak více proniká do souvislostí minulosti a budoucnosti, běhu lidstva a cítí propojení sebe sama s dějinami. Přinesl-li člověk světu to, co bylo v jeho silách a v jeho moci, odchází a cítí, že splnil svůj úkol. Vrací se tam, odkud přišel.

Každý z těchto přechodů je vždy poznamenán většími či menšími krizemi, jejichž působením se člověk přeorientovává na jiný způsob cítění, myšlení a vnímání světa. Tam, kde zůstává něco nedořešeno, obvykle je tento přechod velice komplikovaný a jedinec zůstává vězet v předcházejícím období a znovu a znovu se vrací. Tyto zbytky pak často přecházejí z jednoho cyklu do druhého a člověk se vlivem vnitřního neklidu stává čím dál závislejší na moci nad světem okolo, stává se rigidnějším a neschopným stačit životním požadavkům.